

Yttrande

M, L, C, KD

2020-11-10

3.3

Yttrande angående – Motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar

Ålgräsängar räknas till de mest värdefulla ekosystemen på jorden. Här lever och leker flera av våra fiskarter, men är även viktiga för flera andra djur och växter. Ett hav utan ålgräsängar skulle väsentligt ändra förutsättningarna för de ekosystemtjänster som vi idag nyttjar. Ängarna fungerar även som viktiga kolsänkor.

Det är bättre ur ett hållbarhetsperspektiv att bevara de ålgräsängar som finns än att i efterhand restaurera ängarna. I svaren från återremissen som gjorts blir det tydligt att de ekonomiska kostnaderna för inrättande av biotopskydd eller naturreservat är ringa. Samtidigt skriver byggnadsnämnden att bevarande av en ålgräsäng och de ekosystemtjänster som den ger är mycket mer kostnadseffektivt än att förlora den eller restaurera den. Mot bakgrund av ovan kommer Alliansen att bifalla yrkandet från MP, V, D och S.

Yrkande angående motion från miljöpartiet om skydd av ålgräs

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Bifalla motionen med justeringen att byggnadsnämnden får i uppdrag att tillsammans med miljö- och klimatnämnden utreda vilka ålgräsområden som bör skyddas samt vilken skyddsform som är lämplig för dessa.
2. Byggnadsnämnden får i uppdrag att utifrån utredningen ovan (punkt 1) arbeta in skydd av ålgräsängar i prioriteringslistan för att skydd av natur.

Yrkandet

Samtliga remissinstanser är överens om att ålgräsängar är en mycket skyddsvärd biotop som behöver skyddas och att ålgräset är av betydelse både för den biologiska mångfalden i havet och för klimatet. En enig park- och naturnämnd och en enig miljö- och klimatnämnd har tillstyrkt motionen medan en oenig byggnadsnämnden problematiserar kring prioriteringar och val av skyddsform. Byggnadsnämnden skriver också att det vid framtagande av den befintliga prioriteringslistan för skydd av natur saknades tillräcklig kunskap om ålgräset.

Miljö- och klimatnämndens klargör att underlag finns hos miljöförvaltningen och att ytterligare kartläggning av ålgräsområden pågår. Vidare menar miljö- och klimatnämnden att skyddsform bör väljas utifrån varje enskilt område med mål om ett sammanhängande nätverk av ålgräs och att andra skyddsvärda naturtyper ska inkluderas i arbetet. Därmed bör resultatet ifrån den pågående kartläggningen arbetas in vid revidering av byggnadsnämndens prioriteringslista.

Det är svårt och mycket dyrt att försöka återplantera ålgräs, vilket bland annat visat sig vid Göteborgs hamns krav på kompensationsåtgärder. Skydd av befintligt ålgräs är en mer kostnadseffektiv lösning och som efter inrättande inte heller kräver skötsel utan endast uppföljning av bevarandevärdena.

De ekonomiska analyser som gjorts visar tydligt på kostnadseffektiviteten i att skydda denna värdefulla naturtyp och att möjlighet till samfinansiering finns. Genom att skydda fler områden kan Göteborg bidra både till ökad biologisk mångfald och till minskad klimatpåverkan. Eftersom havet inte känner några kommungränser så kan arbetet med fördel samordnas med närliggande kommuner.

Yttrande

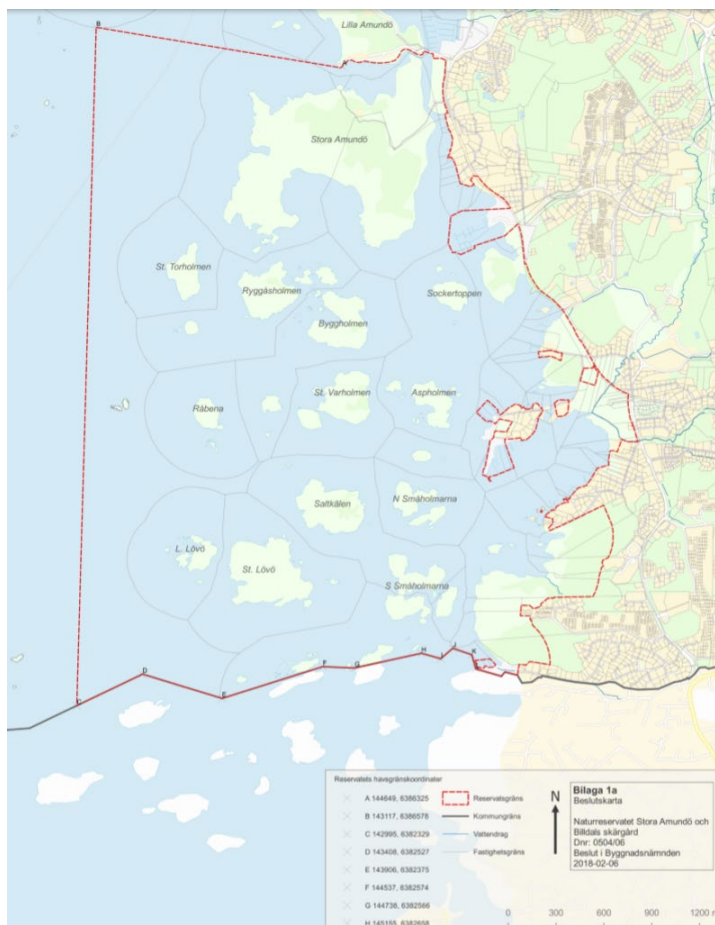
2020-10-20

Yttrande angående – Motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar

Yttrandet

SD yrkade avslag av motionen på KS 2019-09-11 med motiveringen att ett naturreservat är på gång att bildas för Stora Amundön och Bilddals skärgård för att säkerställa områdets stora natur-, kultur- och friluftslivsvärden. (se bild).

Eftersom det är byggnadsnämnden som inrättar naturreservat, så väger deras ståndpunkt att avstyrka motionen tungt bland remissinstanserna.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2019-08-06

Reviderat 2020-09-04

Diarienummer 0539/19

Handläggare

Hedwig Andrén

Telefon: 031-368 02 33

E-post: hedwig.andren@stadshuset.goteborg.se

Motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar

Motionen

Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar om att ge miljö- och klimatnämnden och byggnadsnämnden i uppdrag att tillsammans med övriga berörda nämnder inom staden inrätta marina biotopskyddsområden för ålgräs.

Motionärerna menar att ålgräsängar räknas till de mest värdefulla ekosystemen på jorden. Ängarna kallas ofta havets barnkammare eftersom de ger skydd och mat för flera av våra viktigaste fiskarter och även för många andra djur och växter. Ålgräsängarna har också flera andra viktiga funktioner. Det tar hand om näringsämnen och motverkar övergödning, binder partiklar och förbättrar vattenkvaliteten samt skyddar stränder mot erosion. Ålgräset binder även upp kol i havsbotten och fungerar därigenom som en buffert mot våra koldioxidutsläpp och klimatpåverkan.

Miljöpartiet anser att de ålgräsängar som fortfarande finns kvar längs Västkusten behöver bevaras och att Göteborg kan bidra genom att inrätta biotopskyddsområden, gärna i samverkan med våra grannkommuner längs kusten. Biotopskyddsområden är en skyddsform för mindre områden som utpekats ut som särskilt värdefulla livsmiljöer.

Återremiss

Kommunfullmäktige beslutade 2019-12-10 § 26 i enlighet med yrkande från M, L och C i kommunstyrelsen:

1. Motionen återremitteras till byggnadsnämnden samt miljö- och klimatnämnden, vilka får i uppdrag att uppskatta kostnaderna för att införa marina biotopskyddsområden för ålgräs.
2. Nämnderna får även i uppdrag att undersöka möjligheterna till samverkan och samfinansiering med andra aktörer.
3. Byggnadsnämnden får även i uppdrag att återrapportera hur nämnden idag arbetar med frågan gällande ålgräsängar och prioritering av skyddsområden utifrån miljönytta och kostnad.

Motionen remitterades för yttrande till byggnadsnämnden, miljö- och klimatnämnden 2019-12-20.

Byggnadsnämndens yttrande

Översänder kontorets tjänsteutlåtande som eget yttrande.

1. Uppskatta kostnaderna för att införa marina biotopskyddsområden för ålgräs.

Stadsbyggnadskontorets svar: Kostnaderna per område kan grovt uppskattas till knappt 400 000 kr. Till detta kommer uppföljning av skyddet som beräknas till cirka 50 000 kr ungefär vart tredje år och övriga förvaltningars arbetstid, främst miljöförvaltningens.

2. Undersöka möjligheterna till samverkan och samfinansiering med andra aktörer.

Stadsbyggnadskontorets svar: Det finns vissa statliga bidrag att söka, och samverkan sker med länsstyrelsen och kommuner.

3. Åtterrapporera hur byggnadsnämnden idag arbetar med frågan gällande ålgräsängar och prioritering av skyddsområden utifrån miljönytta och kostnad.

Stadsbyggnadskontorets svar: Naturskyddsarbetet prioriteras enligt vissa kriterier där kostnad och nytta ingår. Att bevara en ålgräsäng och de ekosystemtjänster den ger (fisk, vattenrening, koldioxidbindning etc) är mycket mer kostnadseffektivt än att förlora den eller restaurera den. Kostnaden att skydda som biotopskyddsområde har uppskattats som likvärdigt till att skydda som naturreservat, men kan variera.

Miljö- och klimatnämndens yttrande

Översänder kontorets tjänsteutlåtande som eget yttrande.

Miljöförvaltningen har uppskattat kostnader för arbetstid för tjänstemän på miljöförvaltningen för att delta i processen att bilda biotopskyddsområde till cirka 47 000 kronor. Arbetet med att inrätta skydd för flera områden samtidigt kan kostnaden per äng bli något lägre på grund av samordningsvinster då flera områden kan hanteras vid samma möten. Kostnader för tjänstemän på andra förvaltningar har inte uppskattats.

Miljöförvaltningen har också bedömt kostnader för undersökningar i fält inför bildande, samt kostnader för uppföljning, trots att dessa snarare åligger byggnadsnämnden än miljö- och klimatnämnden. Miljöförvaltningen har dock inblick i kostnader för marina undersökningar genom erfarenheter från miljöövervakningen. Kostnader för fältundersökningar per område kan variera från att vi kan använda befintligt material (vilket innebär att det inte blir extra kostnader) och upp till 100 000 kronor, beroende på hur goda förkunskaper det finns om de enskilda områdena. Kostnaden för uppföljning bör bli cirka 50 000 kronor per undersökningstillfälle. Om flera ängar besöks vid samma tillfälle sjunker kostnaden per äng något. Periodiciteten för uppföljningen bör avgöras utifrån området status, men med utgångspunkten att uppföljning görs vart tredje år.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till byggnadsnämnden, miljö- och klimatnämnden, park- och naturnämnden och Göteborgs Hamn AB. Remissinstansernas svar är sammanställda i nedanstående tabell.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Byggnadsnämnden	Avstyrker	Skyddsvärda marina områden bör istället föras in i byggnadsnämndens övriga arbete med skydd av natur och prioriteras tillsammans med och i förhållande till övriga skyddsvärda områden, ett sådant arbete pågår redan.
Miljö- och klimatnämnden	Tillstyrker motionen under förutsättning att förvaltningens synpunkter beaktas.	Vilken skyddsform som är lämpligast för att skydda ålgräsängar bör bedömas utifrån varje enskilt område, men då biotopskydd är en administrativt enklare skyddsform bedöms det vara en lämplig skyddsform för ett antal av de ålgräsängar som finns inom kommunen. Det är byggnadsnämnden som har uppdraget att inrätta naturreservat och biotopskyddsområden i enlighet med sitt reglemente.
Park- och naturnämnden	Tillstyrker	Uppdraget att inrätta skydd av ålgräsängar bör gå till byggnadsnämnden, med stöd av övriga berörda förvaltningar.
Göteborgs Hamn AB	Ärendet är inte behandlat av styrelsen.	Om ett allmänt skydd ska införas är det viktigt att möjligheten till undantag finns för att möjliggöra en utveckling av samhällsviktiga funktioner så som till exempel Göteborgs hamn.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Nämndernas remissvar efter återremissen visar att kostnaden för inrättande av ett skydd är i storleksordningen 400 tkr plus arbetstid och kostnader för uppföljning.

Samhällsekonomiskt bedömer Havs- och vattenmyndigheten att kostnaden för restaurering eller återskapande av ålgräsängar är 1,2 - 2,5 mnkr per hektar.

Bedömning ur ekologisk dimension

Ålgräsängar producerar en rad ekosystemtjänster, de utgör till exempel viktiga livsmiljöer för ett stort antal djur och växter, de är viktiga lek och uppväxtområden för fisk och de förbättrar vattenkvaliteten genom att de stabiliserar sediment, tar upp näringsämnen och lagrar in koldioxid. Bevarande av ålgräsängar säkrar dessa ekosystemtjänster och bidrar till exempel till att vi får ett klarare badvatten.

Bedömning ur social dimension

En rik natur och frisk miljö är grundläggande för människans hälsa och sociala situation.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt miljöförvaltningen så har inga marina biotopskydd inrättats inom staden tidigare, varför det är svårt att uppskatta den totala kostnaden.

Park-och naturförvaltningen anger att kostnaderna för att inrätta skydd ska vägas mot de kostnader som kan uppstå om skydd inte inrättas. Om ålgräsängar skadas eller försvinner uppstår ett behov av restaurering eller återskapande. Beräkningar av kostnader för att restaurera ålgräsängar visar att det är både dyrt och svårt att återskapa ängar. Park-och naturförvaltningen uppger vidare att de kostnader som kan uppstå för Göteborgs Stad genom inrättande av biotopskydd för ålgräsängar är knutna till administration, eventuella undersökningar, eventuella intrångsersättningar samt i förvaltning, uppföljning och kontroll av de skyddade områdena.

Barnperspektivet

Ett framtida friskt hav med väl fungerande ålgräsängar berör barn och barns framtid i högsta grad.

Jämställdhets- och mångfaldsperspektiven

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa perspektiv.

Miljöperspektivet

Förslaget kopplar till flera av stadens miljömål, framför allt till målet Hav i balans samt Levande kust och skärgård och Ett rikt växt- och djurliv. Det gäller även målen Begränsad klimatpåverkan samt Ingen övergödning. Detta för att ålgräsängarna bidrar till att binda koldioxid, samt till att ta upp näringsämnen.

Ålgräsängar har pekats ut som unika kolsänkor. I en studie har medeltalet för lagrad kol av 54 undersökta ålgräsängar var 100 ton kol per hektar (Blue Carbon Storage Capacity of Temperate Eelgrass (*Zostera marina*) Meadows, Röhr M. et al 2018). Utöver det producerar samma äng ett flertal ekosystemtjänster som stabilisering av sediment, produktion av fisk, upptag av kväve och fosfor.

Omvärldsperspektivet

Ålgräsängar finns upptaget i Havs- och vattenmyndighetens åtgärdsprogram för havsmiljön enligt Havsmiljödirektivet (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2015:30) där fokus ligger på restaurering av ålgräsängar men där även behovet att inrätta biotopskydd lyfts fram.

Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram ett åtgärdsprogram för ålgräsängar (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2017:24), med målsättningen att säkra ängarnas viktiga ekosystemfunktioner genom att förstärka skydd mot exploatering, förbättra miljöförhållandena, samt genom att underlätta och påskynda naturlig återhämtning av livsmiljön genom restaurering och andra åtgärder. Att inrätta nya biotopskydd finns i programmet med som ett av flera viktiga redskap för att öka skyddet av ålgräs. I programmet konstateras att behovet att skydda ålgräsängar är särskilt stort i södra Bohuslän, och att arbetet med att inrätta biotopskydd för ålgräsängar bör prioriteras och intensifieras.

Inrättande av biotopskydd har använts länge på land, men har hittills haft en begränsad användning i havsmiljön. Länsstyrelsen i Västra Götaland beslutade om Sveriges första marina biotopskydd i Byfjordens mynning i Uddevalla 2016, där marina värden som blåmusselbankar och ålgräsängar nu skyddas. Länsstyrelsen har planer på att inrätta fler biotopskyddsområden för att skydda grunda vikar och ålgräs i länet, men inga av de nuvarande planerade områdena ligger i Göteborg.

Göteborgsregionen (GR) har i samarbete med Orust och Uddevalla tagit fram ett förslag till fördjupad strukturbild för kustzonen (MKN dnr 2019-4278). Förslaget, som är ute på remiss nu, omfattar sex överenskommelser och en kartbild som visar på element i kustzonens framtida struktur.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor:

1. Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2019-12-10 § 26
2. Byggnadsnämndens handlingar 2020-05-26 § 237
3. Miljö- och klimatnämndens handlingar 2020-05-19 § 86
4. Motionen
5. Byggnadsnämndens handlingar 2019-06-18 § 385
6. Miljö- och klimatnämndens handlingar 2019-06-11 § 135
7. Park- och naturnämndens handlingar 2019-06-24 § 120
8. Göteborgs Hamn AB:s handlingar 2019-06-28

Motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar

§ 26, 0539/19

Beslut

Enligt yrkande från M, L och C i kommunstyrelsen:

1. Motionen återremitteras till byggnadsnämnden samt miljö- och klimatinämnden, vilka får i uppdrag att uppskatta kostnaderna för att införa marina biotopsskyddsområden för ålgräs.
2. Nämnderna får även i uppdrag att undersöka möjligheterna till samverkan och samfinansiering med andra aktörer.
3. Byggnadsnämnden får även i uppdrag att återrapportera hur nämnden idag arbetar med frågan gällande ålgräsängar och prioritering av skyddsområden utifrån miljönytta och kostnad.

Tidigare behandling

Bordlagt den 17 oktober 2019, § 39 och den 21 november 2019, § 35.

Handling

2019 nr 172.

Yrkanden

Karin Pleijel (MP), Stina Svensson (FI), Gertrud Ingelman (V) och Martin Wannholt (D) yrkar bifall till förslaget från MP och V i kommunstyrelsen.

Mariya Voyvodova (S), Emmyly Bönfors (C) och Åsa Hartzell (M) yrkar att ärendet ska återremitteras i enlighet med yrkande från M, L och C i kommunstyrelsen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer propositioner på dels ärendets återremiss och dels ärendets avgörande idag och finner att kommunfullmäktige beslutat avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: ”Ja för ärendets avgörande idag. Nej för ärendets återremiss”.

Omröstningen utfaller med 40 Ja mot 41 Nej. Hur var och en röstar framgår av bilaga 7.

Protokollsutdrag skickas till

Byggnadsnämnden och miljö- och klimatnämnden genom stadsledningskontoret

Dag för justering

2019-12-16

Vid protokollet

Sekreterare

Lina Isaksson

Ordförande

Anneli Rhedin

Justerande

Jörgen Knudtson

Justerande

Lena Landén Olsson

BILAGA 7**Ärende:** 26**Ärendemening:** Motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar**Ja:** 40 **Nej:** 41 **Avstår:** 0 **Frånvarande:** 0

Ledamot	Parti	Plats	Funktion	Resultat
Aslan Akbas	S	61	Ledamot	Nej
Bo Anderssen	L	32	Ersättare	Nej
Bettan Andersson	V	8	Ledamot	Ja
Ingrid Andreae	S	62	Ledamot	Nej
Mats Arnsmar	S	59	Ledamot	Nej
Jonas Attenius	S	57	Ledamot	Nej
Kristina Bergman Alme	L	16	Ledamot	Nej
Torkel Bergström	D	65	Ledamot	Ja
Daniel Bernmar	V	10	Ledamot	Ja
Jessica Blixt	D	54	Ledamot	Ja
Ulf Boström	D	49	Ledamot	Ja
Jenny Broman	V	9	Ledamot	Ja
Kalle Bäck	KD	36	Ledamot	Nej
Emmyly Bönfors	C	31	Ledamot	Nej
Ulf Carlsson	MP	38	Ersättare	Ja
Peter Danielsson	D	68	Ledamot	Ja
Axel Darvik	L	33	Ledamot	Nej

Johanna Eliasson	V	20	Ledamot	Ja
Håkan Eriksson	V	3	2:e v Ordf	Ja
Krista Femrell	SD	75	Ersättare	Ja
Ann Catrine Fogelgren	L	17	Ledamot	Nej
Jörgen Fogelklou	SD	73	Ledamot	Ja
Patrick Gladh	S	46	Ledamot	Nej
Pär Gustafsson	L	2	1:e v Ordf	Nej
Naod Habtemichael	C	30	Ledamot	Nej
Håkan Hallengren	S	64	Ledamot	Nej
Anna Karin Hammarstrand	D	52	Ledamot	Ja
Bengt-Åke Harrysson	D	69	Ledamot	Ja
Åsa Hartzell	M	26	Ersättare	Nej
Shadiye Heydari	S	77	Ledamot	Nej
Christer Holmgren	M	13	Ledamot	Nej
Gertrud Ingelman	V	22	Ledamot	Ja
Marina Johansson	S	56	Ledamot	Nej
Axel Josefson	M	5	Ledamot	Nej
Agneta Kjaerbeck	SD	74	Ledamot	Ja
Hannah Klang	V	23	Ledamot	Ja
Jörgen Knudtzon	KD	35	Ledamot	Nej
Lena Landén Ohlsson	S	79	Ledamot	Nej
Susanne Ligander Sillberg	S	80	Ledamot	Nej
Karin Lindberg	D	47	Ledamot	Ja

Birgitta Lindgren Karlsson	D	67	Ledamot	Ja
Hampus Magnusson	M	6	Ledamot	Nej
Karolina Mildgrim	KD	34	Ledamot	Nej
Nina Miskovsky	M	7	Ledamot	Nej
Abdullahi Mohamed	MP	39	Ledamot	Ja
Henrik Munck	D	53	Ledamot	Ja
Sabina Music	C	29	Ledamot	Nej
Martin Nilsson	MP	41	Ledamot	Ja
Erik Norén	V	24	Ledamot	Ja
Helene Odenjung	L	18	Ledamot	Nej
Toni Orsulic	M	11	Ledamot	Nej
Bosse Parbring	MP	40	Ledamot	Ja
Karin Pleijel	MP	37	Ledamot	Ja
Rasmus Ragnarsson	SD	76	Ledamot	Ja
Admir Ramadanovic	S	63	Ledamot	Nej
Jonas Ransgård	M	15	Ledamot	Nej
Anneli Rhedin	M	1	Ordförande	Nej
Mariette Risberg	D	51	Ledamot	Ja
Amalia Rud Pedersén	S	81	Ledamot	Nej
Ahmed Salih	M	27	Ersättare	Nej
Reger Shafik	S	78	Ledamot	Nej
Iréne Sjöberg-Lundin	D	48	Ledamot	Ja
Yvonne Stafrén	SD	70	Ledamot	Ja

Stina Svensson	FI	42	Ledamot	Ja
Pernilla Taxén Börjesson	SD	71	Ledamot	Ja
Kristina Tharing	M	14	Ledamot	Nej
Björn Tidland	SD	72	Ledamot	Ja
Viktoria Tryggvadottir Rolka	S	58	Ledamot	Nej
Mattias Tykesson	M	28	Ledamot	Nej
Frida Tånghag	V	25	Ledamot	Ja
Åse-Lill Törnqvist	MP	4	Ledamot	Ja
Masoud Vatankhah	FI	43	Ersättare	Ja
Mariya Voyvodova	S	60	Ledamot	Nej
Mikael Wallgren	V	21	Ledamot	Ja
Martin Wannholt	D	55	Ledamot	Ja
Camilla Widman	S	45	Ledamot	Nej
Roshan Yigit	S	44	Ledamot	Nej
Johan Zandin	V	19	Ledamot	Ja
Veronica Öjeskär	D	50	Ledamot	Ja
Hakan Önal	M	12	Ersättare	Nej
Per Anders Örtendahl	D	66	Ledamot	Ja

Svar på remiss - Återremiss av motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar

§ 237, 0298/19

Beslut

I byggnadsnämnden

1. Tjänsteutlåtandet godkänns.
2. Tjänsteutlåtandet översänds till stadsledningskontoret som yttrande över remissen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Skäl för beslut

Nämnden beslutar i enlighet med de skäl som anges i förvaltningens tjänsteutlåtande.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2020-05-07, med bilagor.

Beslutsgång

Ordföranden föreslår att nämnden ska besluta att bifalla tjänsteutlåtandet och finner att nämnden beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Justering

Protokollet under denna paragraf förklaras omedelbart justerat.

Dag för justering

2020-05-26

Vid protokollet

Sekreterare

Linnéa Karlsson

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-05-07

Byggnadsnämnden 2020-05-26

Diarienummer 0298/19

Handläggare

Evelina Eriksson

Telefon: 031-368 16 07

E-post: fornamn.efternamn@sbk.goteborg.se

Svar på remiss - Återremiss av motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar

Förslag till beslut

I byggnadsnämnden

1. Tjänsteutlåtandet godkänns.
2. Tjänsteutlåtandet översänds till stadsledningskontoret som yttrande över remissen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Bakgrunden är att Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) 2019-02-21 lade en kommunfullmäktigemotion om att miljö- och klimatnämnden och byggnadsnämnden ska få i uppdrag att tillsammans med övriga berörda nämnder inom staden inrätta marina biotopskyddsområden för ålgräs. Byggnadsnämnden avstyrkte 2019-06-18 motionen med motiveringen att skyddsvärda marina områden kan hanteras i det ordinarie pågående arbetet med att prioritera arbetet med skyddsvärda områden. Kommunfullmäktige har 2019-12-10 beslutat att återremittera detta ärende med tre kompletterande frågeställningar till byggnadsnämnden och miljö- och klimatnämnden:

1. Uppskatta kostnaderna för att införa marina biotopskyddsområden för ålgräs.
Stadsbyggnadskontorets svar: Kostnaderna per område kan grovt uppskattas till knappt 400 000 kr. Till detta kommer uppföljning av skyddet som beräknas till cirka 50 000 kr ungefär vart tredje år och övriga förvaltningars arbetstid, främst miljöförvaltningens.
2. Undersöka möjligheterna till samverkan och samfinansiering med andra aktörer.
Stadsbyggnadskontorets svar: Det finns vissa statliga bidrag att söka, och samverkan sker med länsstyrelsen och kommuner.
3. Åtterrapporera hur byggnadsnämnden idag arbetar med frågan gällande ålgräsängar och prioritering av skyddsområden utifrån miljönytta och kostnad.
Stadsbyggnadskontorets svar: Naturskyddsarbetet prioriteras enligt vissa kriterier där kostnad och nytta ingår. Att bevara en ålgräsäng och de ekosystemtjänster den ger (fisk, vattenrening, koldioxidbindning etc) är mycket mer kostnadseffektivt än att förlora den eller restaurera den. Kostnaden att skydda som biotopskyddsområde har uppskattats som likvärdigt till att skydda som naturreservat, men kan variera.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Grunda havsvikar med ålgräsängar levererar ett antal ekosystemtjänster till människan. Det är här som fisken växer upp, vattnet renas, sediment och koldioxid binds fast. Att skapa motsvarande tjänster blir mer kostsamt än att bevara dessa ekosystem från början. Förlust av miljöerna innebär mindre fisk för både fiskerinäring och fritidsfiskare, ett mer övergött och grumligt vatten samt högre koldioxidhalt i atmosfären med förstärkt växthuseffekt.

Att skydda hotade miljöer bör göras så effektivt som möjligt, ur ett kostnad-nytta-perspektiv. Remissvaret visar den skillnad som finns mellan de två olika skyddsformerna biotopskydd och naturreservat. Kostnaderna för att inrätta skydd ska vägas mot de kostnader som kan uppstå om skydd inte inrättas. Om ålgräsängar skadas eller försvinner uppstår ett behov av restaurering eller återskapande, vilket kan kosta 1,2-2,5 miljoner kr per hektar enligt Havs- och vattenmyndigheten. Trots att det råder osäkerhet kring exakta kostnader för förlust av ålgräsängar, så gäller att samhällets kostnader för förlust av ålgräs blir mycket större än kostnaderna för att skydda ängarna.

Bedömning ur ekologisk dimension

Grunda havsvikar med ålgräsängar levererar viktiga ekosystemtjänster, se den ekonomiska dimensionen ovan. De levererar även biologisk mångfald som både är en förutsättning för andra tjänster och grunden för att nå många av våra olika mål inom miljöområdet.

Bedömning ur social dimension

En rik natur och frisk miljö är grundläggande för människans hälsa och sociala situation. I naturen är alla välkomna att gratis ta del av allemansrättsliga förmåner i form av ekosystemtjänsterna strandpromenader, bad, fiske och vattenanknutet friluftsliv.

Bilagor

1. Begäran om yttrande
2. Tidigare yttrande, tjänsteutlåtande 2019-04-26, beslutat av BN 2019-06-18

Ärendet

Kommunstyrelsen har återremitterat kommunfullmäktiges motion om ålgräsängar till byggnadsnämnden som fått i uppdrag att komplettera tre frågeställningar.

Svar senast: 2020-05-29

Beskrivning av ärendet

2019-02-21 lade Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) en kommunfullmäktigemotion om att Miljö- och klimatnämnden och Byggnadsnämnden ska få i uppdrag att tillsammans med övriga berörda nämnder inom staden inrätta marina biotopskyddsområden för ålgräs. Berörda nämnder remissbehandlade motionen. Byggnadsnämnden avstyrkte 2019-06-18 med motiveringen att skyddsvärda marina områden kan hanteras i det ordinarie pågående arbetet med att prioritera skyddsvärda områden.

Kommunfullmäktige beslutade 2019-12-10 att återremittera ärendet till Byggnadsnämnden och Miljö- och klimatnämnden, som fick uppdraget att komplettera:

1. uppskatta kostnaderna för att införa marina biotopskyddsområden för ålgräs.
2. undersöka möjligheterna till samverkan och samfinansiering med andra aktörer.
3. återrapportera hur byggnadsnämnden idag arbetar med frågan gällande ålgräsängar och prioritering av skyddsområden utifrån miljönytta och kostnad.

Stadsbyggnadskontorets bedömning

1. Kostnad att införa marina biotopskyddsområden för ålgräs

Att inrätta ett biotopskyddsområde för en ålgräsäng/grund havsvik (som bör vara högst 20 ha) beräknas kosta stadsbyggnadskontoret knappt 400 000 kr (cirka 320 000 kr i arbetskostnader beräknat på ett schablonbelopp på 800 kr/timme och i medeltal cirka 67 500 kr i konsultkostnader för inledande ålgräs-undersökningar). Till detta kommer övriga förvaltningars arbetstid, främst miljöförvaltningens (cirka 47 000 kr beräknat på miljöförvaltningens belopp 590 kr/timme) och uppföljning av skyddet (undersökningar bör göras minst vart tredje år och beräknas kosta cirka 50 000 kr per gång). Om flera biotopskyddsområden görs samtidigt kan processen och undersökningarna effektiviseras.

2. Möjligheterna till samverkan och samfinansiering med andra aktörer

Göteborgs Stad och Länsstyrelsen, som båda kan bilda biotopskydd och naturreservat, har regelbundna avstämningar om naturskyddsarbetet. Samarbetet grundar sig på det tidigare tätortsnära natur-programmet och andra överenskommelser. För närvarande har Länsstyrelsen inte möjlighet att bilda biotopskyddsområden i Göteborg, men stöttar oss gärna i vårt arbete. Staden samverkar även med grannkommuner om gränsande naturområden som kan behöva skydd, med Göteborgsregionen och med kommunnätverkets naturvårdsgrupp som drivs av Energikontoret Väst.

Det finns statliga LONA-bidrag att söka för lokala naturvårdsåtgärder. Omfattning och inriktning varierar mellan åren och man kan söka för upp till 50 procent av projektkostnaden, i konkurrens med andra. Stadsbyggnadskontoret har tidigare använt sig

av dessa medel för arbetet med naturreservatet Lärjeåns dalgång. Det finns även liknande LOVA-bidrag för lokala vattenvårdsprojekt, till exempel för restaurering av ålgräsängar.

3. Hur byggnadsnämnden idag arbetar med frågan gällande ålgräsängar och prioritering av skyddsområden utifrån miljönytta och kostnad

Prioritering

Byggnadsnämndens arbete med naturskydd har tidigare utgått från länsstyrelsens tätortsnära natur-program som tagits fram i samråd med staden samt skrivningar i kommunfullmäktiges budget. Även i översiktsplanen finns skrivningar, som med tiden kompletterats med andra beslut. I arbetet med ny översiktsplan ingår användning av såväl mark- som vattenområden, inklusive havet. I den nya översiktsplanen kommer havsområdet att behandlas i särskild ordning. För särskilt värdefulla naturmiljöer, som ålgräsängar, kommer rekommendationer om havsanvändning att föreslås i syfte att skydda dessa så långt som möjligt. Rekommendationerna i översiktsplanen har stor tyngd i miljöprövningar, exempelvis vattendomar och liknande.

De senaste åren har naturskyddsarbetet styrts upp så att byggnadsnämnden tar ställning till en aktuell bedömning (prioriteringslista) av vilka områden som bör prioriteras i kommunens arbete med områdesskydd. Under 2020 kommer prioriteringen att behandlas av byggnadsnämnden igen. Stadsbyggnadskontoret tar fram listan utifrån ett antal kriterier som bedömts av berörda förvaltningar, där till exempel olika värden, styrande dokument, hot och genomförbarhet vägs in. Kostnad och miljönytta inryms i bl a kriterierna genomförbarhet, i de olika värdena samt ekosystemtjänster, som är ett nytt kriterium. Se bilaga 2, stadsbyggnadskontorets tidigare tjänsteutlåtande 2019-06-18 i detta motionsärende. Nya skyddsområden kan föreslås och miljöförvaltningen har föreslagit vissa ålgräsängar för biotopskydd.

Kostnad och miljönytta

Det är naturligtvis enklare att bilda ett mindre biotopskyddsområde för en enda naturmiljö där skötselplan och föreskrifter kan förenklas jämfört med att bilda ett större naturreservat. Som beskrivits ovan beräknas kostnaden för ett 20 ha stort biotopskyddsområde för en ålgräsäng/grund vik vara knappt 400 000 kr exklusive övriga förvaltningars arbetsinsats och uppföljning.

Att bilda ett 20 ha stort naturreservat för en ålgräsäng/grund vik, motsvarande ett biotopskyddsområde, skulle innebära enbart en marginellt högre kostnad, drygt 400 000 kr exklusive övriga förvaltningars arbetsinsats och uppföljning. Detta eftersom att göra reservat för ett homogent område inte är lika komplext som för mer varierade miljöer, och man behöver ändå inte göra en så detaljerad skötselplan för havsområden. Kostnaderna minskar också per område och per hektar ju större/fler områden man skyddar samtidigt oavsett skyddsform, eftersom det finns samordningsfördelar.

Som jämförelse har arbetet med naturreservatet Stora Amundö och Billdals skärgård tagit flera år och kostat stadsbyggnadskontoret drygt 3 miljoner kronor (beräknat på en arbetskostnad av 800 kr/timme och inklusive undersökningskostnader). Detta reservat är ännu inte fastställt och skulle fastställas av regeringen men planeras att bearbetas avseende reservatets gränser då byggnadsnämnden beslutade 2019-11-26, § 664, att be regeringen möjliggöra en minskning av tidigare beslutat reservatsområde. Det beslutade

reservatet Stora Amundö och Bildals skärgård berör idag cirka 1100 ha, varav 250 ha land och 850 ha hav. Bara ålgräsängarna motsvarar cirka tio biotopskyddsområden vilket gör att reservat kan framstå som ett billigt och miljönyttigt alternativ till biotopskyddsområde. Detta eftersom man dessutom får skyddat även andra havs- och landområden på köpet samt får mer heltäckande föreskrifter. Det tillkommer dock kostnader för skötsel och utmärkning med stolpar på landdelen. En nackdel är att ett sådant reservatsprojekt är mer komplext och långdraget i jämförelse med ett avgränsat biotopskyddsprojekt.

Henrik Kant

Katja Ketola

Stadsbyggnadsdirektör

Chef Strategiska avdelningen

§ 86 Dnr 2020-8352

Yttrande till kommunstyrelsen över återremiss 0539/19 om motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar

Beslut

Miljö- och klimatnämnden skickar över förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande över återremiss av motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar (Bilaga 1).

Handlingar

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2020-05-07 med bilagor.

Dag för justering

2020-05-25

Vid protokollet

Sekreterare

Mario Vasquez

Ordförande

Emmyly Bönfors Jansson (C)

Justerande

Helena Norin (MP)

Justering av protokollet har tillkännagivits genom anslag på kommunens anslagstavla 2020-05-27.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-05-07

Diarienummer 2019-4606

Handläggare

Jenny Toth

Telefon: 031-368 38 84

E-post: jenny.toth@miljo.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över återremiss om motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar, dnr 0539/19

Förslag till beslut

Miljö- och klimatnämnden skickar över förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande över återremiss av motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar (Bilaga 1).

Sammanfattning

Ärendet är en återremiss från kommunfullmäktige av Miljö- och klimatnämndens beslut från 2019-06-11 (Bilaga 2) om en motion om att skydda havets ålgräsängar. Nämnden ombeds uppskatta kostnaderna för att införa biotopskyddsområden för ålgräs, samt undersöka möjligheten till samverkan och samfinansiering med andra aktörer.

Miljöförvaltningen har i detta tjänsteutlåtande uppskattat kostnader för arbetstid för tjänstemän på miljöförvaltningen för att delta i processen att bilda biotopskyddsområde till cirka 47 000 kronor. Om vi arbetar med att inrätta skydd för flera områden samtidigt blir kostnaden per äng något lägre på grund av samordningsvinster då flera områden kan hanteras vid samma möten. Kostnader för tjänstemän på andra förvaltningar har inte uppskattats då byggnadsnämnden, som ansvarar för att inrätta områdesskydd, också ska svara på återremissen.

Miljöförvaltningen har också bedömt kostnader för undersökningar i fält inför bildande, samt kostnader för uppföljning, trots att dessa snarare åligger byggnadsnämnden än miljö- och klimatnämnden. Miljöförvaltningen har dock inblick i kostnader för marina undersökningar genom erfarenheter från miljöövervakningen. Kostnader för fältundersökningar per område kan variera från att vi kan använda befintligt material (vilket innebär att det inte blir extra kostnader) och upp till 100 000 kronor, beroende på hur goda förkunskaper det finns om de enskilda områdena. Kostnaden för uppföljning bör bli cirka 50 000 kronor per undersökningstillfälle. Om flera ängar besöks vid samma tillfälle sjunker kostnaden per äng något. Periodiciteten för uppföljningen bör avgöras utifrån området status, men med utgångspunkten att uppföljning görs vart tredje år.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Bedömningen av kostnader för bildande av biotopskydd utvecklas i avsnittet

Förvaltningens bedömning. Ekonomiska konsekvenser av att skydda ålgräsängar

beskrevs i förvaltningens tidigare tjänsteutlåtande, nedanstående stycken är hämtade därifrån:

Kostnaderna för att inrätta skydd ska vägas mot de kostnader som kan uppstå om skydd inte inrättas. Om ålgräsängar skadas eller försvinner uppstår ett behov av restaurering eller återskapande. Beräkningar av kostnader för att restaurera ålgräsängar visar att det är dyrt att återskapa ängar. I Havs- och vattenmyndighetens vägledning för restaurering av ålgräs i Sverige (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2016:9) framgår att den totala kostnaden för att restaurera ett hektar ålgräs med de rekommenderade metoderna skattas till mellan 1,2 och 2,5 miljoner kronor.

Förlust av ålgräsängar ger ekonomiska konsekvenser på grund av förlorade ekosystemtjänster, men det är svårt att kvantifiera exakta ekonomiska förluster med det kunskapsunderlag vi har idag. Exempelvis har dock ålgräsängar pekats ut som unika kolsänkor, och medeltalet för lagrad kol i en studie av 54 undersökta ålgräsängar var 100 ton kol per hektar (Blue Carbon Storage Capacity of Temperate Eelgrass (*Zostera marina*) Meadows, Röhr M. et al 2018). Utöver det producerar samma äng ett flertal ekosystemtjänster som stabilisering av sediment, produktion av fisk, upptag av kväve och fosfor och så vidare.

Sammantaget kan, trots att det råder osäkerhet kring exakta kostnader för förlust av ålgräsängar, konstateras att kostnaden för förlust av ålgräs för samhället blir mycket större än kostnaderna för att skydda ängarna.

Bedömning ur ekologisk dimension

Ålgräsängarna producerar en rad ekosystemtjänster, de utgör till exempel viktiga livsmiljöer för ett stort antal djur och växter, de är viktiga lek och uppväxtområden för fisk och de förbättrar vattenkvaliteten genom att de stabiliserar sediment, tar upp näringsämnen och lagrar in koldioxid. Bevarande av ålgräsängar säkrar dessa ekosystemtjänster och bidrar till exempel till att vi får ett klarare badvatten. Bedömningen av värdet att skydda ålgräsängar ur miljöperspektivet gjordes också i förvaltningens tidigare tjänsteutlåtande (Bilaga 3).

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilagor

1. Motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar.
2. Miljö- och klimatnämndens beslut, sammanträdesdatum 2019-06-11.
3. Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande utfärdat 2019-05-29.

Ärendet

Ärendet är en återremiss från kommunfullmäktige av nämndens beslut om en motion om att skydda havets ålgräsängar. Miljö- och klimatnämnden ombeds uppskatta kostnaderna för att införa biotopskyddsområden för ålgräs, samt undersöka möjligheten till samverkan och samfinansiering med andra aktörer.

Miljö- och klimatnämnden har fått remissen för besvarande senast 2020-05-29.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige har återremitterat miljö- och klimatnämndens yttrande över Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP)s motion om att skydda havets ålgräsängar för komplettering. Även byggnadsnämnden har fått ärendet som återremiss. Fullmäktige beslutade 2019-12-10 enligt yrkande från M, L och C i kommunstyrelsen att:

1. Motionen återremitteras till byggnadsnämnden samt miljö- och klimatnämnden, vilka får i uppdrag att uppskatta kostnaderna för att införa marina biotopskyddsområden för ålgräs.
2. Nämnderna får även i uppdrag att undersöka möjligheterna till samverkan och samfinansiering med andra aktörer.
3. Byggnadsnämnden får även i uppdrag att återrapportera hur nämnden idag arbetar med frågan gällande ålgräsängar och prioritering av skyddsområden utifrån miljönytta och kostnad.

Tidigare ställningstagande

Miljö- och klimatnämnden har tidigare tillstyrkt motionen under förutsättning att förvaltningens synpunkter beaktas (bilaga 3). De synpunkter som förvaltningen framförde var:

- uppdraget att pröva skydd av områden för ålgräsängar bör gå till byggnadsnämnden, med stöd av miljö- och klimatnämnden och andra berörda nämnder. Detta eftersom byggnadsnämnden enligt sitt reglemente ansvarar för att besluta om kommunala naturreservat, naturminnen, biotopskyddsområden, och kulturresevat samt meddela dispens enligt 7 kapitlet i miljöbalken,
- vilken skyddsform som är lämpligast för att skydda ålgräsängar bör bedömas utifrån varje enskilt område, men då biotopskydd är en administrativt enklare skyddsform bedöms det vara en lämplig skyddsform för ett antal av de ålgräsängar som finns inom kommunen,
- det underlagsmaterial om ålgräsängar inom kommunen som finns hos miljöförvaltningen kan ligga till grund för att påbörja arbetet med att skydda ett antal ålgräsängar. För slutligt inrättande av skydd kan komma att krävas ytterligare naturtypskarteringar, varför ytterligare kostnader för undersökningar kan tillkomma,
- om andra skyddsvärda naturtyper, som till exempel blåmusselbankar eller mjukbottnar som blottläggs vid lågvatten, förekommer i anslutning till ålgräsängar bör det skyddade området omfatta även dessa, då de ingår bland de biotoper som får skyddas av kommuner och är miljöer som klassas som ansvarsbiotoper för Göteborg.

Förvaltningen framförde i sitt tidigare yttrande ett resonemang kring kostnader både när det gäller skydd av ålgräsängar och förluster av ålgräsängar. Motionen, förvaltningens tjänsteutlåtande samt nämndens beslut finns bifogade som bilagor.

Förvaltningens bedömning

Uppskattning av kostnaderna för att införa biotopskyddsområden för ålgräs

De poster för kostnader som förvaltningen har identifierat är:

- Administrativt arbete (till exempel ta fram beslutsunderlag, samråd och så vidare)
- Undersökningar inför bildande
- Eventuell intrångsersättning
- Förvaltning
- Uppföljning
- Tillsyn

Dessa kostnader belastar flera av förvaltningarna inom Göteborgs Stad. Nedan beskrivs först förutsedda kostnader för miljöförvaltningen och sedan för staden i övrigt. Dialog med handläggare på stadsbyggnadskontoret har skett under remisstiden.

Kostnader för miljöförvaltningen

Miljöförvaltningen bedömer att förvaltningen ska delta i processen kring bildande av marina biotopskydd när det gäller att utse områden aktuella för skydd, samt att ingå i arbetsgrupper för framtagande av beslutsunderlag och där bidra med befintligt underlag från vår miljöövervakning och projekt om marina biotoper, och delta vid eventuella informationsmöten. De kostnader som uppstår blir då i form av arbetstid. En uppskattning av tidsåtgång från utredare på miljöförvaltningen för detta är cirka 80 timmar första gången vi tar fram beslutsunderlag för ett biotopskyddsområde. En ungefärlig kostnad för det är 47 000 kronor (inklusive PO och 30 procent OH). Det bör noteras att tidsåtgången bedöms bli mindre efter första gången, när erfarenheter är gjorda och processen kan bli mer rutinartad. Det blir även effektivare att arbeta med flera områden samtidigt, då flera områden kan behandlas på samma möten och så vidare.

Efter att områdesskydd är inrättat tillkommer kostnad för tillsyn. Förvaltningen gjorde redan i det tidigare yttrandet bedömningen att tillsyn av ett biotopskyddsområde bör vara mindre kostsam än tillsyn av ett naturreservat och att tillkommande kostnader för tillsynen kan hänskjutas till ordinarie budgetberedning.

Kostnader för staden i övrigt

Hur stora kostnader det blir för ett enskilt område kommer att variera utifrån förutsättningarna för den geografiska platsen för varje specifikt område. Nedan följer uppskattning av kostnader för förutsedda poster.

Administration: Byggnadsnämnden, som ansvarar för processen att inrätta skydd, har precis som miljö- och klimatnämnden fått i uppdrag att uppskatta kostnader för inrättande av biotopskydd, och deras bedömningar när det gäller administrativa kostnader redovisas inte här utan går att läsa i deras yttrande när det är beslutat.

Undersökningskostnader inför bildande: Miljöförvaltningen har utfört översiktliga inventeringar av ålgräsförekomst med flygbildstolkning, och vi har därför en god

överblick över var det kan förekomma ålgräsängar. Dock är det svårt att se djuputbredning i de djupare delarna med flygbildstolkning, och kvaliteter som täthet och påväxtgrad. I ett antal fall (sex ålgräsängar) har miljöförvaltningen redan inventerat ålgräsängar noggrannare i fält, främst med hjälp av videometoder. För de ålgräsängar som är inventerade på senare tid gör vi bedömning att gränsdragning kan göras utan ytterligare fältundersökning. Andra ängar kan behöva återbesökas för att fastställa gränser då det har gått några år sedan fältinventering, och uppskattad kostnad för uppdatering av utbredning bedöms som en konsultkostnad på cirka 35 000 kronor per ålgräsäng (en dag i fält och en dag för digitalisering och avrapportering för konsult). I andra fall finns behov av fastställande av kvalitet såsom djuputbredning, täthet och påväxtgrad och då kan det i stället röra sig om ett par dagar i fält och ytterligare ett par dagar för sammanställning av data. Kostnader för fältundersökningar bedöms därför kunna variera från att vi kan använda befintligt material (vilket innebär att det inte blir några extra kostnader) upp till 100 000 kronor, beroende på hur goda förkunskaper det finns om de enskilda områdena. Kostnad för fastställande av gränser för skyddade områden bör åligga byggnadsnämnden.

Intrångsersättning: Det är sannolikt inte aktuellt att intrångsersättning ska utbetalas. Marknadsvärdesminskningen bedöms enbart utifrån pågående markanvändning. Såvida inte bygglov, detaljplan med byggrätter eller andra tillstånd finns för någon verksamhet är intrångsersättning alltså inte aktuellt. Skulle intrångsersättning vara aktuellt finns möjlighet att söka bidrag från Naturvårdsverket. Naturvårdsverket ersätter som mest hälften av intrångsersättningsbeloppet.

Förvaltning av biotopskyddade ålgräsängar: Normalt kräver inte ålgräsängar skötsel. Om staden väljer att påbörja restaurering av ålgräs i områden där det tidigare funnits ålgräs, men där det nu är borta är detta en mycket kostsam åtgärd. Kostnaden för att restaurera en hektar ålgräs på västkusten har beräknats bli mellan 1,2 och 2,5 miljoner kronor beroende på skottätheten som används vid planteringen (Handbok för restaurering av ålgräs i Sverige, Havs- och vattenmyndighetens rapport 2016:9). Om restaurering på sikt skulle bli aktuellt bör beslut om det fattas i det enskilda fallet, och vi har inte inkluderat sådana kostnader här.

Uppföljning: Uppföljning av bevarandevärden inom ett biotopskyddsområde är nödvändigt, och medel för uppföljning bör säkerställas i samband med att beslut om områdesskydd tas. Det bör vara beslutande förvaltning som ansvarar för att uppföljning blir utförd. Uppföljningen kan handla om att följa utbredning och täckningsgrad med visst intervall. Miljöförvaltningen bedömer att kostnaden för uppföljning bör bli cirka 50 000 kronor för en äng per undersökningstillfälle. Om flera ängar besöks vid samma tillfälle sjunker kostnaden per äng något (bland annat på grund av att fartyg för inventering då finns i området, och kan besöka fler områden på en dag). Periodiciteten för uppföljningen bör avgöras utifrån ålgräsängens status och hotbilden (exploatering etcetera). Om statusen är stabil kan uppföljningen utföras med relativt glesta intervall, till exempel vart tredje år. Om det sker snabba förändringar i utbredning bör uppföljningen däremot ske med tätare intervall.

Möjligheter till samverkan och samfinansiering med andra aktörer

Det är endast kommuner eller länsstyrelser som har rätten att inrätta biotopskyddsområden. Länsstyrelsen har begränsade resurser, arbetar över ett stort geografiskt område och kan för närvarande inte prioritera inrättande av biotopskydd i Göteborg, men stöttar gärna under vår arbetsprocess (muntlig information, möte januari

2020). Samverkan kan också ske med grannkommuner och inom de natur- och miljönätverk där staden deltar, till exempel naturvårdsgruppen inom kommunnätverket för hållbar utveckling, som drivs av Energikontor väst.

När det gäller finansiering går det att söka LONA-medel (lokala naturvårdssatsningen, Naturvårdsverket) för områdesskydd, inklusive bildande av biotopskyddsområde. En kommun kan beviljas upp till 50 procent av projektets kostnad. Dock söks bidraget i konkurrens med andra projekt och det finns inga garantier att medel beviljas.

Anna Ledin

Henriette Söderberg

Direktör

Avdelningschef

Motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar

Göteborg den 21 februari 2019

Ålgräsängar räknas till de mest värdefulla ekosystemen på jorden. Ängarna kallas ofta havets barnkammare eftersom de ger skydd och mat för flera av våra viktigaste fiskarter och även för många andra djur och växter. Ålgräsängarna har också flera andra viktiga funktioner. Det tar hand om näringsämnen och motverkar övergödning, binder partiklar och förbättrar vattenkvaliteten samt skyddar stränder mot erosion. Ålgräset binder även upp kol i havsbotten och fungerar därigenom som en buffert mot våra koldioxidutsläpp och klimatpåverkan.

Biotopskyddsområden är en skyddsform för mindre områden som utpekats ut som särskilt värdefulla livsmiljöer. Genom att skydda ålgräsängarna förbättras förutsättningarna för att långsiktigt bevara den biologiska mångfalden i havet. Det bidrar också till att Sverige uppfyller FN:s konvention om biologisk mångfald, samt till lokala och nationella miljömål.

Forskning visar att ytan av ålgräs som försvunnit bara i Bohuslän sedan 1980-talet är minst lika stor som Tjörn. Det är främst övergödning, överfiske och ökad kustexploatering som gjort att ålgräset minskat så drastiskt. När väl ålgräset har försvunnit är det mycket svårt och dyrt att få tillbaka det.

Vi i Miljöpartiet anser att de ålgräsängar som fortfarande finns kvar längs Västkusten behöver bevaras. Här kan Göteborg bidra genom att inrätta biotopskyddsområden, gärna i samverkan med våra grannkommuner längs kusten.

Kommunfullmäktige föreslås besluta

Miljö- och klimatnämnden och Byggnadsnämnden får uppdrag att tillsammans med övriga berörda nämnder inom staden inrätta marina biotopskyddsområden för ålgräs.

Karin Pleijel (MP)

Klara Holmin (MP)

Svar på remiss - Motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar

§ 385, 0298/19

Beslut

I byggnadsnämnden

1. Motionen avstyrks
2. Tjänsteutlåtandet översänds till Kommunstyrelsen som yttrande över motionen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Skäl för beslut

Nämnden beslutar i enlighet med de skäl som anges i förvaltningens tjänsteutlåtande.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2019-06-05, med bilaga.

Yrkanden

Adam Wojciechowski (MP) yrkar på att bifalla motionen.

Ordföranden Hampus Magnusson (M) yrkar på bifall till tjänsteutlåtandet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteutlåtandet.

Justering

Protokollet under denna paragraf förklaras omedelbart justerat.

Dag för justering

2019-06-18

Vid protokollet

Sekreterare

Linnéa Karlsson

Ordförande

Hampus Magnusson (M)

Justerare

Johan Zandin (V)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2019-08-06

Byggnadsnämnden **2019-06-18**

Diarienummer 0298/19

Handläggare

Martin Knape

Telefon: 031 -368 19 07

E-post: fornamn.efternamn@sbk.goteborg.se

Svar på remiss - Motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar

Förslag till beslut

1. Motionen avstyrks
2. Tjänsteutlåtandet översänds till Kommunstyrelsen som yttrande över motionen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) har lämnat en motion om att miljö- och klimatnämnden och Byggnadsnämnden ska få i uppdrag att tillsammans med övriga berörda nämnder inom staden inrätta marina biotopskyddsområden för ålgräs.

Motionen bör avslås. Skyddsvärda marina områden bör istället föras in i byggnadsnämndens övriga arbete med skydd av natur och prioriteras tillsammans med och i förhållande till övriga skyddsvärda områden. Ett sådant arbete pågår redan.

Kontoret anser att det är viktigt att det även fortsättningsvis är nämndens ordinarie process som bör ligga till grund för prioriteringen av vilka områden som ska skyddas och i vilken ordning kontoret ska arbeta med desamma. Ålgräsängar och andra skyddsvärda marina områden bör inte ges en särställning utan istället ingå i det arbetet. På det sättet säkerställs också att de resurser som kommunen avsätter för dessa frågor kan användas på bästa möjliga sätt och att de områdena med samlat störst skyddsbehov görs först. Att bifalla motionen såsom den nu är formulerad riskerar, som kontoret ser det, att innebära att andra områden som kan vara i större behov av skydd skulle behöva prioriteras ner, genom att kontorets resurser för skydd av natur i praktiken skulle behöva omriktas till arbetet med ålgräsängar.

Ekonomiska konsekvenser

Att bifalla motionen såsom den nu är formulerad riskerar, som kontoret ser det, att innebära att andra områden som skulle kunna vara i större behov av skydd skulle behöva prioriteras ner genom att kontorets resurser för skydd av natur i praktiken skulle omriktas till enbart ålgräsängar. Alternativet är att tillsätta särskilda resurser för detta specifika arbete vilket dock inte ingår som förslag i motionen.

De ekosystemtjänster som ålgräsängarna levererar är omfattande och kan antas ha mycket stora värden. Att på olika sätt säkerställa och utöka deras funktion över tid skulle därför generellt ha samhällsekonomiskt stora positiva effekter.

Barnperspektivet

Förvaltningen/bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Mångfaldsperspektivet

Förvaltningen/bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Jämställdhetsperspektivet

Förvaltningen/bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Miljöperspektivet

Förslaget skulle innebära att staden arbetar prioriterat med just ålgräsängar vilket skulle få positiva effekter på exempelvis miljömålet Hav i balans och levande kust och skärgård. Samtidigt kan konstateras att andra naturområden med väl så stort behov av skydd skulle prioriteras bort vilket skulle riskera negativa effekter på andra miljömål. En ensidig prioritering av enbart denna typ av biotop skulle därför riskera att staden arbetar på ett sätt som sett till tillgängliga resurser på förvaltningarna inte ger bästa möjliga miljönytta ur ett helhetsperspektiv.

Omvärldsperspektivet

Ålgräs är en biotop som identifierats som mycket skyddsvärd i flera EU-direktiv och internationella konventioner. De är också utpekade i nationella och regionala strategier för havsmiljön.

Bilagor

1. Motion

Ärendet

Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) har lämnat en motion om att miljö- och klimatnämnden och Byggnadsnämnden ska få i uppdrag att tillsammans med övriga berörda nämnder inom staden inrätta marina biotopskyddsområden för ålgräs.

Byggnadsnämnden har mottagit motionen på remiss med sista svarsdag till Kommunstyrelsen senast 2 juli 2019.

Beskrivning av ärendet

Ålgräsängar är en mycket viktig biotop som har höga naturvärden och levererar viktiga ekosystemtjänster. De utgör högproduktiva miljöer och är exempelvis uppväxthabitat för fiskarter som torsk, vittling och ål. Samtidigt är detta hotade ekosystem vars utbredning minskat dramatiskt. I Bohuslän har, enligt Havs- och vattenmyndigheten, den areella utbredningen av ålgräs minskat med över 60% sedan 1980-talet till följd av bland annat övergödning och överfiske. Ålgräs är därför en biotop som identifierats som mycket skyddsvärd i flera EU-direktiv och internationella konventioner.

Biotopskyddsområde är en skyddsform som kan användas för små mark- och vattenområden som på grund av sina egenskaper är värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter. Det finns två typer av biotopskyddsområden. Det ena innebär ett generellt skydd för vissa biotoper, exempelvis alléer eller åkerholmar. Det andra är skydd för utpekade biotoper som beslutas av länsstyrelse eller kommun i varje enskilt fall, exempelvis ålgräsängar. Biotopskyddsområdena skiljer sig från exempelvis naturreservat genom att det endast är ett antal angivna biotoptyper som för skyddas.

Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Om det finns risk att naturmiljön kan skadas ska dispens från biotopskyddsbestämmelserna sökas och om det finns särskilda skäl får dispens ges i det enskilda fallet. Exempel på verksamheter som enligt Naturvårdsverkets vägledning för biotopskydd av ålgräsängar är muddring, anläggande av hamnar, bryggor eller annan exploatering, ankring, utsläpp av näringsämnen.

Stadsbyggnadskontorets bedömning

Motionen bör avslås. Skyddsvärda marina områden bör istället föras in i byggnadsnämndens övriga arbete med skydd av natur och prioriteras tillsammans med och i förhållande till övriga skyddsvärda områden. Ett sådant arbete pågår redan.

Kontoret delar motionärernas uppfattning rörande ålgräsängarnas mycket höga värden och att det generellt är viktigt att de som finns idag kan finnas kvar och om möjligt utvecklas. Skydd av områden i form av biotopskydd kan vara bra för enskilda områden som behöver skyddas från fysiska ingrepp. Det är också ett administrativt enklare skydd än exempelvis naturreservat. Att uttala att ålgräsängar generellt ska skyddas med denna typen av skydd är dock inte rimligt. För varje område behöver istället en avvägning gentemot andra intressen och en bedömning av skyddsbehov göras. Ålgräsängar har redan idag ett relativt starkt skydd och utgör en viktig förutsättning vid exempelvis prövning av vattenverksamhet och dispens från strandskydd vilket i princip alla typer av fysisk påverkan på de aktuella områdena kan antas vara. De naturvärden områdena har väger dessutom tungt i den planering av vattenområden som sker inom ramen för byggnadsnämndens ansvar i exempelvis översiktsplanen. I nuvarande planering finns

vissa möjliga konflikter med annan användning i form av utökning av hamnområdet eller vad gäller möjligheten att utveckla befintliga småbåtshamnar. Den sistnämnda är ju en strategi för att minimera ökad påverkan från nya båtplatser. Första steget i ett arbete med ålgräsängar bör därför vara att utreda vilka områden som är aktuella för skydd och vilken typ av skydd som är det mest lämpliga.

Stadsbyggnadskontoret arbetar efter en ordinarie processen med skydd av natur. I den ingår en prioriteringslista som antogs av byggnadsnämnden 2017-12-19 och ska kontinuerligt uppdateras. Prioriteringen som gäller sker för närvarande utifrån följande kriterier:

- Riksintresse/Natura 2000
- Styrande dokument
- Kulturmiljövärden
- Utvecklingspotential
- Genomförbarhet
- Hot/brister
- Naturvärden
- Ansvarsarter/-biotoper
- Grönstruktur
- Friluftsliv/rekreation
- Övrigt

Vid tillfället för beslut saknades tillräckliga uppgifter om exempelvis ålgräsängar vilket innebar att deras skyddsbehov utifrån värde, hot och skyddets genomförbarhet inte kunde bedömas.

Kontoret anser att det är viktigt att det även fortsättningsvis är nämndens ordinarie process som bör ligga till grund för prioriteringen av vilka områden som ska skyddas och i vilken ordning kontoret ska arbeta med desamma. Ålgräsängar och andra skyddsvärda marina områden bör inte ges en särställning utan istället ingå i det arbetet. På det sättet säkerställs också att de resurser som kommunen avsätter för dessa frågor kan användas på bästa möjliga sätt och att de områdena med samlat störst skyddsbehov görs först.

Att bifalla motionen såsom den nu är formulerad riskerar, som kontoret ser det, att innebära att andra områden som kan vara i större behov av skydd skulle behöva prioriteras ner, genom att kontorets resurser för skydd av natur i praktiken skulle behöva omriktas till arbetet med ålgräsängar. Alternativt behöver extra resurser tillsättas för ett särskilt projekt kring just ålgräsängar. Motionen omfattar dock inte ett sådant förslag.

Stadsbyggnadskontoret

Henrik Kant

Stadsbyggnadsdirektör

Katja Ketola

Chef Strategiska avdelningen

§ 135 Dnr 2019-4606

Yttrande till kommunstyrelsen över remiss om motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar, dnr 0539/19

Beslut

Miljö- och klimatnämnden tillstyrker motionen under förutsättning att förvaltningens synpunkter beaktas och skickar över miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Handlingar

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2019-05-29 med bilaga.

Protokollsutdrag och handlingar skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2019-06-14

Vid protokollet

Sekreterare

Sara Alander

Ordförande

Axel Darvik (L)

Justerande

Gunvor Bergkvist (V)

Justering av protokollet har tillkännagivits genom anslag på kommunens anslagstavla 2019-06-14.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2019-05-29

Diarienummer 2019-4606

Handläggare

Jenny Toth

Telefon: 031-368 38 84

E-post: jenny.toth@miljo.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över remiss om motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar, dnr 0539/19

Förslag till beslut

Miljö- och klimatnämnden tillstyrker motionen under förutsättning att förvaltningens synpunkter beaktas och skickar över miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) har till kommunfullmäktige lämnat en motion om att inom staden inrätta marina biotopskyddsområden för ålgräs. Arbetet föreslås utföras av miljö- och klimatnämnden och byggnadsnämnden tillsammans med övriga berörda nämnder inom staden.

Motionen är i linje med vad staden beslutat om i sina lokala miljömål, och specifikt det delmål för Hav i balans som rör skydd av marina miljöer. Ålgräsängar finns främst i ansvarsbiotoperna estuarier och stora grunda vikar och sund, och förekommer även på sandbankar. Ålgräs är även utpekad som nyckelart i Göteborgs Stad, eftersom den har en särskilt viktig ekologisk funktion för andra arter, och ålgräsängar är utpekade som värdeelement. Det innebär att ålgräsängar har viktiga ekologiska funktioner som är grundläggande för många arter, biotoper och i förlängningen ekosystem. Att säkra tillgången på värdeelement är ett sätt att gynna många arter och bör enligt miljöförvaltningen beaktas inom stadsplanering, skötsel och förvaltning.

Miljöförvaltningen anser att motionen kan tillstyrkas med beaktande av följande synpunkter. Miljöförvaltningen anser att:

- uppdraget att pröva skyddade områden för ålgräsängar bör gå till byggnadsnämnden, med stöd av miljö- och klimatnämnden och andra berörda nämnder. Detta eftersom byggnadsnämnden enligt sitt reglemente ansvarar för att besluta om kommunala naturreservat, naturminnen, biotopskyddsområden, och kulturresevat samt meddela dispens enligt 7 kapitlet i miljöbalken,
- vilken skyddsform som är lämpligast för att skydda ålgräsängar bör bedömas utifrån varje enskilt område, men då biotopskydd är en administrativt enklare skyddsform

bedöms det vara en lämplig skyddsform för ett antal av de ålgräsängar som finns inom kommunen,

- det underlagsmaterial om ålgräsängar inom kommunen som finns hos miljöförvaltningen kan ligga till grund för att påbörja arbetet med att skydda ett antal ålgräsängar. För slutligt inrättande av skydd kan komma att krävas ytterligare naturtypskarteringar, varför ytterligare kostnader för undersökningar kan tillkomma,
- om andra skyddsvärda naturtyper, som till exempel blåmusselbankar eller mjukbottnar som blottläggs vid lågvatten, förekommer i anslutning till ålgräsängar bör det skyddade området omfatta även dessa, då de ingår bland de biotoper som får skyddas av kommuner och är miljöer som klassas som ansvarsbiotoper för Göteborg.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaderna för staden för att inrätta biotopskydd för ålgräsängar ligger i administration, eventuella undersökningar, eventuella inrättningar samt i förvaltning, uppföljning och kontroll av de skyddade områdena.

Inga marina biotopskydd har inrättats inom staden tidigare, varför det är svårt att uppskatta den totala kostnaden. Jämfört med inrättande av naturreservat bedöms kostnaden för inrättande av biotopskyddsområde bli lägre. Detta bland annat eftersom biotopskyddsområde är en administrativt enklare skyddsform än naturreservat, då det finns färre administrativa krav. Det krävs inte någon skötselplan och det ska inte beslutas om föreskrifter för sakägare. Istället gäller det förbud som anges i 7 kap. 11 § miljöbalken mot att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön i ett biotopskyddsområde.

Miljöförvaltningen har underlag i form av översiktliga flygbildskarteringar av förekomst av ålgräsängar inom kommunen. Utöver det genomför förvaltningen 2018-2020 ett LONA¹-projekt där ett urval av ålgräsängar och blåmusselbankar karteras även i fält. Detta underlag kan ligga till grund för utpekande av ett antal ängar som kan vara aktuella för inrättande av biotopskydd. Det kan dock tillkomma kostnader för fältundersökning för slutlig utformning av biotopskyddsområde. Denna kostnad bör enligt vår bedömning hanteras av ansvarig nämnd.

Förvaltning och skötsel av naturområden utförs inom Göteborgs Stad av park- och naturförvaltningen. Normalt behövs ingen skötsel av ålgräsängar. Däremot är uppföljning av bevarandevärden inom ett biotopskyddsområde nödvändigt, och medel för uppföljning bör säkerställas i samband med att beslut om områdesskydd tas. Sådan uppföljning bör så långt det är möjligt koordineras med stadens miljöövervakning, och mer specifikt med den miljöövervakningsplan som miljöförvaltningen ansvarar för att ta fram.

Miljö- och klimatnämnden ska enligt sitt reglemente ansvara för kommunens tillsynsuppgifter (med undantag för uppgifter som kommunfullmäktige uppdragit åt annan nämnd) och ansvarar härigenom för tillsyn av kommunala biotopskyddsområden. Vår bedömning är att tillsyn av ett biotopskyddsområde bör vara mindre kostsam än tillsyn av ett naturreservat och att tillkommande kostnader för tillsynen kan hänskjutas till ordinarie budgetberedning.

¹ Lokala naturvårdssatsningar, bidrag från Naturvårdsverket

Kostnaderna för att inrätta skydd ska vägas mot de kostnader som kan uppstå om skydd inte inrättas. Om ålgräsängar skadas eller försvinner uppstår ett behov av restaurering eller återskapande. Beräkningar av kostnader för att restaurera ålgräsängar visar att det är dyrt att återskapa ängar. I Havs- och vattenmyndighetens vägledning för restaurering av ålgräs i Sverige (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2016:9) framgår att den totala kostnaden för att restaurera ett hektar ålgräs med de rekommenderade metoderna skattas till mellan 1,2 och 2,5 miljoner kronor.

Förlust av ålgräsängar ger ekonomiska konsekvenser på grund av förlorade ekosystemtjänster, men det är svårt att kvantifiera exakta ekonomiska förluster med det kunskapsunderlag vi har idag. Exempelvis har dock ålgräsängar pekats ut som unika kolsänkor, och medeltalet för lagrad kol i en studie av 54 undersökta ålgräsängar var 100 ton kol per hektar (Blue Carbon Storage Capacity of Temperate Eelgrass (*Zostera marina*) Meadows, Röhr M. et al 2018). Utöver det producerar samma äng ett flertal ekosystemtjänster som stabilisering av sediment, produktion av fisk, upptag av kväve och fosfor och så vidare.

Sammantaget kan, trots att det råder osäkerhet kring exakta kostnader för förlust av ålgräsängar, konstateras att kostnaden för förlust av ålgräs för samhället blir mycket större än kostnaderna för att skydda ängarna.

Barnperspektivet

Miljöförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Mångfaldsperspektivet

Miljöförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Jämställdhetsperspektivet

Miljöförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Miljöperspektivet

De aspekter miljöförvaltningen funnit utifrån miljöperspektivet beskrivs under rubriken Förvaltningens bedömning.

Omvärldsperspektivet

Det finns ett stort allmänt intresse av att bevara skyddsvärda marina områden. Skydd av ålgräsängar bidrar till att uppfylla FN:s konvention om biologisk mångfald och de åtagande som Sverige har genom Oslo-Pariskonventionen (OSPAR). Vidare bidrar det till uppfyllande av miljökvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård samt Ett rikt växt- och djurliv. Det bidrar också till att god miljöstatus (GES) enligt havsmiljöförordningen uppnås samt att miljökvalitetsnormerna för vatten (god ekologisk status) inom vattenförvaltningsförordningen uppnås.

Ålgräsängar finns upptaget i Havs- och vattenmyndighetens åtgärdsprogram för havsmiljön enligt Havsmiljödirektivet (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2015:30)

där fokus ligger på restaurering av ålgräsängar men där även behovet att inrätta biotopskydd lyfts fram.

Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram ett åtgärdsprogram för ålgräsängar (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2017:24), med målsättningen att säkra ängarnas viktiga ekosystemfunktioner genom att förstärka skydd mot exploatering, förbättra miljöförhållandena, samt genom att underlätta och påskynda naturlig återhämtning av livsmiljön genom restaurering och andra åtgärder. Att inrätta nya biotopskydd finns i programmet med som ett av flera viktiga redskap för att öka skyddet av ålgräs. I programmet konstateras att behovet att skydda ålgräsängar är särskilt stort i södra Bohuslän, och att arbetet med att inrätta biotopskydd för ålgräsängar bör prioriteras och intensifieras.

Inrättande av biotopskydd har använts länge på land, men har hittills haft en begränsad användning i havsmiljön. Länsstyrelsen i Västra Götaland beslutade om Sveriges första marina biotopskydd i Byfjordens mynning i Uddevalla 2016, där marina värden som blåmusselbankar och ålgräsängar nu skyddas. Länsstyrelsen har planer på att inrätta fler biotopskyddsområden för att skydda grunda vikar och ålgräs i länet, men inga av de nuvarande planerade områdena ligger i Göteborg.

Göteborgsregionen (GR) har i samarbete med Orust och Uddevalla tagit fram ett förslag till fördjupad strukturbild för kustzonen (MKN dnr 2019-4278). Förslaget, som är ute på remiss nu, omfattar sex överenskommelser och en kartbild som visar på element i kustzonens framtida struktur. Överenskommelse nummer 6 lyder: ” Vi är överens om att använda havet på ett långsiktigt hållbart sätt som bidrar till ekosystem i balans”. Detta ska bland annat genomföras genom att de ingående kommunerna verkar för ökat skydd och kartläggning av särskilt utpekade arter och biotoper som ålgräsängar, musselbankar och strandängar samt att värna dessa vid prövning och planering.

Bilagor

1. Motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar

Ärendet

Kommunstyrelsen har gett miljö- och klimatnämnden möjlighet att yttra sig över remiss om Motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar (se bilaga 1) senast den andra juli 2019.

Miljöförvaltningen har bedömt förslagen i remissen och tagit fram förslag till yttrande som redovisas i detta tjänsteutlåtande.

Beskrivning av ärendet

Remissen är en motion till kommunfullmäktige, inlämnad av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP).

Remissinstansens förslag

Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) föreslår att kommunfullmäktige ska besluta att marina biotopskyddsområden för ålgräs ska inrättas. Arbetet föreslås utföras av miljö- och klimatnämnden och byggnadsnämnden tillsammans med övriga berörda nämnder inom staden.

Ålgräsängar räknas till de mest värdefulla ekosystemen på jorden, där en rad viktiga ekosystemtjänster produceras. Forskning visar att stora arealer ålgräs försvunnit i Bohuslän sedan 1980-talet, på grund av främst överfiske, övergödning och kustexploatering. När ålgräset försvunnit från ett område är det mycket svårt och dyrt att få tillbaka det.

Biotopskyddsområden är en skyddsform för mindre områden som utpekats som särskilt värdefulla miljöer. Genom att skydda ålgräsängarna förbättras förutsättningarna att långsiktigt bevara den biologiska mångfalden i havet, och det bidrar till att Sverige uppfyller FN:s konvention om biologisk mångfald, samt till lokala och nationella miljömål.

Förvaltningens bedömning

Motionen är i linje med vad staden beslutat om i sina lokala miljömål. Målet Hav i balans samt levande kust och skärgård har ett delmål för skydd av marina områden som lyder: *"Senast 2021 ska så stor andel av stadens marina ansvarsbiotoper vara kända och skyddade att de lokala förutsättningarna för bevarande av biologisk mångfald på lång sikt är goda"*. Ålgräsängar finns främst i ansvarsbiotoperna estuarier och stora grunda vikar och sund, och förekommer även på sandbankar. Ålgräs är även utpekad som nyckelart i Göteborgs Stad, eftersom den har en särskilt viktig ekologisk funktion för andra arter, och ålgräsängar är utpekade som värdeelement. Det innebär att ålgräsängar har viktiga ekologiska funktioner som är grundläggande för många arter, biotoper och i förlängningen ekosystem. Att säkra tillgången på värdeelement är ett sätt att gynna många arter och bör enligt miljöförvaltningens rapport R2016:9 *Arter och naturtyper i Göteborg – ansvarsarter och ansvarsbiotoper* prioriteras och beaktas inom stadsplanering, skötsel och förvaltning. Ålgräsängarna producerar en rad ekosystemtjänster, som till exempel att de utgör viktiga livsmiljöer för ett stort antal djur och växter, är viktiga lek och uppväxtområden för fisk, förbättrar vattenkvaliteten genom att de stabiliserar sediment, tar upp näringsämnen och lagrar in koldioxid. Miljöförvaltningen anser att motionen kan tillstyrkas med beaktande av följande synpunkter.

Det är byggnadsnämnden som ansvarar för att besluta om kommunala naturreservat, naturminnen, biotopskyddsområden, och kulturresevat samt meddela dispens enligt 7 kapitlet i miljöbalken, enligt sitt reglemente. Miljöförvaltningen anser därför att uppdraget att pröva skyddade områden för ålgräsängar bör gå till byggnadsnämnden med stöd av miljö- och klimatnämnden och andra berörda nämnder. Stadsbyggnadskontoret arbetar med en prioriteringslista när det gäller skydd av naturmiljöer i staden. Denna uppdateras i samverkan med berörda förvaltningar årligen. Vilken skyddsform som är lämpligast för att skydda ålgräsängar bör bedömas utifrån varje enskilt område, men då biotopskydd är en administrativt enklare skyddsform bör det vara en lämplig skyddsform för ett antal av de ålgräsängar som finns inom kommunen. Hur hög prioritet biotopskydd av ålgräsängar får i denna lista, eller om det är möjligt att arbeta fram förslag till beslut om biotopskyddsområden parallellt med pågående reservatbildningsarbete behöver klargöras av stadsbyggnadskontoret i det fortsatta arbetet.

I Göteborgs Stads handlingsplan för miljön 2018-2020 finns åtgärden att analysera marina ansvarsbiotoper (åtgärd nummer 108), där miljö- och klimatnämnden är ansvarig. Detta är ett arbete som pågår 2018-2020 och som delfinansieras med medel från Naturvårdsverket inom ett så kallat LONA-projekt. Inom detta arbete utförs en mer detaljerad inventering av ett urval av ålgräsängar. Miljöförvaltningen har dessutom inom ramen för miljöövervakningen vid flera tillfällen utfört översiktliga flygkarteringar av ålgräs. Vår bedömning är att detta underlagsmaterial, som finns hos miljöförvaltningen, kan ligga till grund för att påbörja arbetet med att skydda ett antal ålgräsängar. För slutligt inrättande av skydd kan komma att krävas ytterligare naturtypskarteringar, varför ytterligare kostnader för undersökningar kan tillkomma. Miljöförvaltningen anser att om andra skyddsvärda naturtyper, som till exempel blåmusselbankar eller mjukbottnar som blottläggs vid lågvatten, förekommer i anslutning till ålgräsängar bör det skyddade området omfatta även dessa, då de ingår bland de biotoper som får skyddas av kommuner och är miljöer som klassas som ansvarsbiotoper för Göteborg.

Anna Ledin

Direktör

Henriette Söderberg

Avdelningschef

Yttrande till stadsledningskontoret över motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) gällande skydd av havets ålgräsängar

§ 120, 0248/19

Beslut

1. Park- och naturnämnden tillstyrker motionen om skydd av havets ålgräsängar och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
2. Park- och naturnämnden beslutar justera paragrafen omedelbart.

Handling

Förvaltningens tjänsteutlåtande 2019-05-20

Justering

Paragrafen justeras omedelbart.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Dag för justering

2019-06-24

Vid protokollet

Sekreterare

Hanna Jansson

Ordförande

Louise Pettersson (C)

Justerande

Hanna Bernholdsson (MP)

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2019-05-20

Diarienummer 0248/19

Handläggare

Camilla Finsberg

Telefon: 031-3655884

E-post: camilla.finsberg@ponf.goteborg.se

Yttrande till stadsledningskontoret över motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) gällande skydd av havets ålgräsängar

(SLK:s d. nr 0539/19)

Förslag till beslut

1. Park- och naturnämnden tillstyrker motionen om skydd av havets ålgräsängar och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
2. Park- och naturnämnden beslutar justera paragrafen omedelbart.

Sammanfattning

Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) har lämnat en motion till kommunfullmäktige om att inrätta marina biotopskyddsområden för ålgräs. Arbetet föreslås utföras av miljö- och klimatinämnden och byggnadsnämnden tillsammans med övriga berörda nämnder inom staden.

Förslaget är i linje med stadens lokala miljömål, och specifikt det delmål för Hav i balans som rör skydd av marina miljöer. Ålgräsängar finns främst i ansvarsbiotoperna estuarier och stora grunda vikar och sund, och förekommer även på sandbankar. Ålgräs är även utpekad som nyckelart i Göteborgs Stad, eftersom den har en särskilt viktig ekologisk funktion för andra arter, och ålgräsängar är utpekade som värdeelement. Det innebär att ålgräsängar har viktiga ekologiska funktioner som är grundläggande för många arter, biotoper och i förlängningen ekosystem. Att säkra tillgången på värdeelement är ett sätt att gynna många arter vilket staden bör ta hänsyn till inom såväl stadsplanering som skötsel och förvaltning. Park- och naturnämnden har som uppdrag att sköta, förvalta och utveckla naturreservat och områden med särskilda förordnanden om markanvändning. Biotopskyddsområden för ålgräsängar bör därmed falla inom park- och naturnämndens förvaltaransvar.

Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker motionen, med följande skrivning; att uppdraget går till byggnadsnämnden att inrätta skydd av ålgräsängar, med stöd av övriga berörda förvaltningar.

Ekonomiska konsekvenser

De kostnader som kan uppstå för Göteborgs Stad genom inrättande av biotopskydd för ålgräsängar är knutna till administration, eventuella undersökningar, eventuella intrångsersättningar samt i förvaltning, uppföljning och kontroll av de skyddade områdena.

Ålgräsängar behöver normalt inte någon skötsel, vilket gör att park- och naturförvaltningens skötselkostnader sannolikt inte skulle öka i någon högre grad på grund av skydd av ålgräsängar men förvaltaransvaret kan innebära vissa administrativa kostnader. En del inventeringar och undersökningar kan krävas innan ett skydd kan inrättas och detta kan medföra kostnader för Göteborgs Stad, men inte nödvändigtvis för park- och naturförvaltningen.

Kostnaderna för att inrätta skydd ska vägas mot de kostnader som kan uppstå om skydd inte inrättas. Om ålgräsängar skadas eller försvinner uppstår ett behov av restaurering eller återskapande. Beräkningar av kostnader för att restaurera ålgräsängar visar att det är både dyrt och svårt att återskapa ängar.

Barnperspektivet

Ett framtida friskt hav med väl fungerande ålgräsängar berör barn och barns framtid i högsta grad.

Mångfaldsperspektivet

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Jämställdhetsperspektivet

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Miljöperspektivet

Motionen kopplar tydligt till flera av stadens miljömål, framför allt till målet Hav i balans samt levande kust och skärgård och Ett rikt växt- och djurliv. Det gäller även målen Begränsad klimatpåverkan samt Ingen övergödning. Detta för att ålgräsängarna bidrar till att binda koldioxid, samt till att ta upp näringsämnen.

Omvärldsperspektivet

Det finns ett stort allmänt intresse av att bevara skyddsvärda marina områden. Skydd av ålgräsängar bidrar till att uppfylla FN:s konvention om biologisk mångfald och de åtaganden som Sverige har genom Oslo-Pariskonventionen (OSPAR). Det bidrar också till uppfyllande av miljökvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård samt Ett rikt växt- och djurliv och i viss utsträckning Begränsad klimatpåverkan samt Ingen övergödning.

Samverkan

Samverkan mellan arbetsgivare och personalorganisationer är inte aktuellt i detta ärende.

Bilagor

1. Motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar. *Handling 2019 nr 34.*

Ärendet

Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) föreslår i sin motion att kommunfullmäktige beslutar att miljö- och klimatanmänden och byggnadsnämnden får uppdrag att tillsammans med övriga berörda nämnder inom staden inrätta marina biotopskyddsområden för ålgräs.

Stadsledningskontoret har ombett park- och naturnämnden att lämna synpunkter på motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) gällande skydd av havets ålgräsängar. Yttrandet ska lämnas senast 2019-07-02.

Beskrivning av ärendet

Remissen är en motion från Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) till kommunfullmäktige, där de föreslår att kommunfullmäktige ska besluta att marina biotopskyddsområden för ålgräs ska inrättas. Arbetet föreslås utföras av miljö- och klimatanmänden och byggnadsnämnden tillsammans med övriga berörda nämnder inom staden.

Ålgräsängar räknas till de mest värdefulla ekosystemen på jorden, där en rad viktiga ekosystemtjänster produceras. Forskning visar att stora arealer ålgräs försvunnit i Bohuslän sedan 1980-talet, på grund av främst överfiske, övergödning och kustexploatering. När ålgräset försvunnit från ett område är det mycket svårt och dyrt att få tillbaka det.

Biotopskyddsområden är en skyddsform för mindre områden som utpekats som särskilt värdefulla miljöer. Genom att skydda ålgräsängarna förbättras förutsättningarna att långsiktigt bevara den biologiska mångfalden i havet, och det bidrar till att Sverige uppfyller FN:s konvention om biologisk mångfald, samt till lokala och nationella miljömål.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker motionen, med skrivningen att uppdraget går till byggnadsnämnden att inrätta skydd av ålgräsängar, med stöd av övriga berörda förvaltningar.

Förslaget är i linje med Göteborgs Stads miljömål, framför allt målet Hav i balans samt levande kust och skärgård, specifikt delmålet som rör skydd av marina miljöer. Det gäller även målen Begränsad klimatpåverkan, Ingen övergödning samt Ett rikt växt- och djurliv. Detta för att ålgräsängarna bidrar till att binda koldioxid, samt bidrar till att ta upp näringsämnen och för att de bland annat utgör en viktig barnkammare för många marina djurarter.

Ålgräsängarna finns främst i naturtyperna estuarier och stora grunda vikar och sund, vilka är utpekade som ansvarsbiotoper i Göteborg. Ålgräset finns även på sandbankar. Ålgräs är utpekad som en nyckelart i Göteborgs Stad, eftersom arten har särskilt viktig funktion för flera andra arter. Ålgräsängar är också utpekade som värdeelement. Det innebär att ålgräsängar har viktiga ekologiska funktioner som är grundläggande för många arter, biotoper och i förlängningen ekosystem. Att säkra tillgången på värdeelement är ett sätt att gynna många arter och bör enligt miljöförvaltningens rapport R2016:9 ”Arter och naturtyper i Göteborg – ansvarsarter och ansvarsbiotoper” prioriteras och beaktas inom stadsplanering, skötsel och förvaltning.

I Göteborgs Stad är det stadsbyggnadskontoret som har uppdraget att inrätta naturreservat och biotopskyddsområden, enligt sitt reglemente. I det arbetet är park- och naturförvaltningen tillsammans med fler andra berörda förvaltningar med och bidrar. Förvaltningen föreslår därför att uppdraget går till byggnadsnämnden att inrätta skydd av ålgräsängar, med stöd av övriga berörda förvaltningar.

Biotopskyddsområden är ett sätt att skydda ålgräsängar. De kan också skyddas genom att de ingår i ett naturreservat, vilket skulle kunna vara ett alternativ ifall naturreservat inrättas över ett större område där ålgräsängar ingår. Dock är biotopskydd administrativt enklare att genomföra, vilket gör att detta kan vara det lämpligaste skyddet för ålgräsängar.

Stadsbyggnadskontoret arbetar med en prioriteringslista när det gäller skydd av naturmiljöer i staden och park- och naturförvaltningen är med i detta arbete. Ålgräsängar finns med i arbetet med prioriteringslistan.

Park- och naturnämnden har som uppdrag att sköta, förvalta och utveckla naturreservat och områden med särskilda förordnanden om markanvändning. Biotopskyddsområden för ålgräsängar bör därmed falla inom park- och naturnämndens förvaltaransvar.

Camilla Finsberg

Linda Nygren

Biolog

Direktör

**PORT OF
GOTHENBURG**

The Port of Scandinavia

Datum: 2019-06-28
Referens GHAB: Fredrik Ternström
Dnr GHAB: 2019-0093
Ert dnr: 0539/19

Stadsledningskontoret
Göteborgs Stad
stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se

Remissvar angående motion av Karin Pleijel (MP) och Klara Holmin (MP) om att skydda havets ålgräsängar

Bakgrund

Göteborgs hamn är Skandinaviens största och viktigaste hamn med hela Sverige och Norge som upptagningsområde. Totalt passerar nära 30 procent av Sveriges utrikeshandel via Göteborgs hamn. I Göteborg finns Skandinaviens klart största containerhamn där cirka 60 procent av Sveriges containerhandel hanteras. Energihamnen i Göteborg är Sveriges klart största allmänna energihamn och viktig för energiförsörjningen i hela landet. Depåverksamheten i Energihamnen försörjer hela Västsverige samt stora delar av övriga Sverige med bensin och diesel.

Göteborgs hamn, både befintliga terminaler som framtida utvecklingsområden, är utpekade som riksintresse för kommunikation, sjöfart. EU pekade 2011 ut 83 europeiska hamnar som "corehamnar" i nätverket TEN-T som är ett övergripande europeiskt nät med nio huvudsakliga korridorer med viktiga nav. Göteborg är en av fem utpekade svenska hamnar. Utpekandet visar att Göteborgs hamn är av största vikt i det europeiska perspektivet.

Göteborgs hamn expanderar kontinuerligt för att kunna svara upp mot de krav och behov som ställs på hamnen. Att utveckla Göteborgs hamn med nya terminaler och logistikområden innebär konsekvenser för befintliga natur- och kulturvärden. Göteborgs Hamn AB (Hamnbolaget) kompenserar därför för de natur- och kulturvärden som försvinner eller påverkas vid exploateringar. Till exempel ska Hamnbolaget skapa nya ålgräsängar då en befintlig ålgräsäng försvinner i samband med att en ny hamnterminal mellan Arendalshamnen och Älvsborgshamnen byggs. Hamnbolaget blir då först i landet med att i stor skala plantera nya ålgräsängar. Hamnbolaget jobbar kontinuerligt med att stärka naturvärdena i Natura 2000-området Torsviken. Bland annat kommer ett vadarhav att färdigställas i Torsviken inom kort. Nya hummerrev har byggts i samband med utvecklingsprojekt kopplade till Göteborgs hamn och Hamnbolaget har utfört kompensationsåtgärder i Svarte Mosse-området för hasselsnok och mindre hackspett.

Synpunkter

Hamnbolaget håller med om att ålgräsängar är en viktig marin biotop och att kvarvarande ålgräsängar behöver hanteras på ett varsamt sätt i planering och tillståndsgivning. Göteborgs hamn kan dock bara utvecklas mellan Torshamnen och Älvsborgsbron. Som nämns ovan är utvecklingsområden för hamnen utpekade som riksintressen. Inom och i närheten av dess utvecklingsområden finns ålgräsängar. Målet är naturligtvis att alltid undvika att behöva ta i anspråk eller påverka befintliga ålgräsängar. En viss andel ålgräsängar kan komma att påverkas, andra kan tyvärr minska i omfattning i samband med den långsiktiga utvecklingen av Göteborgs hamn. Hamnbolaget anser med tanke på ovanstående att det är viktigt att ta ställning till vilka områden som kan vara lämpliga att spara och vilka områden som kan tillåtas att exploateras för att därefter styra biotopskyddet till vilka område som ska bevaras och inte ha ett allmänt skydd. Om ett allmänt skydd ska införas är det viktigt att möjligheten till undantag finns för exempelvis utveckling av samhällsviktiga funktioner så som till exempel Göteborgs hamn.

**PORT OF
GOTHENBURG**

The Port of Scandinavia

Övrigt

Detta ärende har inte behandlats av bolagets styrelse.

Frågor ställs till Arvid Guthed på tfn 031-368 75 82, e-post arvid.guthed@portgot.se,
Edvard Molitor på tfn 031-368 76 20, e-post edvard.molitor@portgot.se eller Fredrik Ternström
på tfn 031-368 76 79, e-post fredrik.ternstrom@portgot.se.

Med vänliga hälsningar

Göteborgs Hamn AB

Malin Collin

Tf verkställande Direktör